

Forum för arbetslivsforskning

<http://falf.se/>

Till

Ylva Johansson
Arbetsmarknadsminister

Helene Hellmark Knutsson
Minister för högre utbildning och
forskning

Forum för arbetslivsforskning i Sverige FALF – bakgrund och förslag rörande framtida arbetslivsforskning

Forum för arbetslivsforskning i Sverige (FALF) är ett nationellt nätverk för 450 arbetslivsforskare i Sverige. Föreningen hade sitt första konstituerande möte i Karlstad 2008 som en reaktion på Arbetslivsinstitutets nedläggning. Syftet med FALF är att vara en nod och en mötesplats för arbetslivsforskare och verka för att bevara och på sikt även stärka svensk arbetslivsforskning och dess tvärvetenskapliga karaktär. FALF ska därtill stimulera till en återväxt av nya arbetslivsforskare samt bidra till att arbetslivsforskningen synliggörs och att forskningsområdet prioriteras hos finansierare.

För att uppnå dessa syften har FALF en bred verksamhet. Föreningen arrangerar sedan 2008 en årlig nationell konferens med 120-150 deltagare, en viktig mötesplats för Sveriges arbetslivsforskare. Vid denna konferens hålls även ett årsmöte där föreningens 200 registrerade medlemmar utser en styrelse med representanter från olika lärosäten. För att säkra en återväxt av kompetenta arbetslivsforskare driver FALF en nationell forskarskola i arbetsvetenskap sedan sex år. Föreningen har även bidragit till att starta om Arblin, det nationella arbetslivsbiblioteket som försvann i samband med Arbetslivsinstitutets nedläggning. FALF är huvudman för tidskriften *Arbetsliv i omvandling* och samverkar med *Arbetsmarknad & Arbetsliv*. Båda tidskrifterna bidrar till att synliggöra och sprida ny svensk arbetslivsforskning. FALF delar ut ett årligt pris för bästa avhandling inom arbetsmiljö och arbetsliv och ett pris för årets internationella publikation riktad mot seniora forskare. FALF driver en webbplats med blogg, skriver debattartiklar, samt verkar för ökad samverkan inom forskningsområdet.

Arbetslivsforskningen i Sverige – några inspel från FALF

Det som ligger till grund för denna skrivelse är en oro över den utveckling som kännetecknat svensk arbetslivsforskning från mitten av 90-talet och framåt. Vi har under en längre period bevittnat hur arbetslivsforskningen har pressats tillbaka på grund av minskade anslag som bidragit till en försvagning av fältet. I en nyligen publicerad avhandling om svensk arbetslivsforskning styrks dessa farhågor av Carin Håkansta (2014) i avhandlingen *Swedish Working Life Research. Formation and conceptual development of a research field in transition*. Studien visar att nivån på öronmärkta medel successivt har sjunkit, inte minst genom nedläggningen av Arbetslivsinstitutet. Symptomatiskt har förekomsten av benämningar som "arbetslivsforskning" och "arbetsvetenskap" minskat såväl på lärosäten som i regeringsdokument. Vi menar att det är viktigt att det öronmärks statliga forskningsmedel till svensk arbetslivsforskning.

Den arbetslivsforskning som idag bedrivs har vidare i hög grad förskjutits mot individers (o)hälsa och mot hälsoforskning. Individen utgör en viktig del av arbetslivet, men de utmaningar som dagens arbetsliv står inför kräver att arbetslivsforskningen lyfts från individuell nivå och kompletteras med ett organisations-, arbetsmarknads- och samhällsperspektiv, dvs. att hela den vetenskapliga bredden utnyttjas. Vi ser en tendens till att Forte i allt högre grad

fokuserar omsorg, vård och hälsa än arbetsliv. Detta kan emellertid vare en följd av direktiv och medelstilledning från regeringen. Dock menar vi att detta kan leda till en negativ utveckling om arbetslivsfrågorna trängs undan.

Mot denna bakgrund är det värdefullt att Forte tagit initiativ till en internationell utvärdering av forskning om en del av denna bredd – arbetsorganisation. Från FALFs sida medverkar vi gärna i att i seminarier eller annan form diskutera hur detta område kan utvecklas efter det att rapporten publicerats.

Svensk arbetslivsforskning har en lång tradition av att vara tvärvetenskaplig och bygga på samarbeten över ämnesgränser, något som måste upprätthållas. Det har förts diskussioner om ett nytt statligt kunskapscentrum för arbetslivsfrågor. Vi tror det är viktigt med ett sådant centrum, men att frågan om dess form, inriktning och placering bör diskuteras och utredas ytterligare. Vi deltar gärna i en sådan diskussion.

Ännu ett förhållande som FALF vill lyfta fram rör ansvarsfrågan för arbetslivsforskningen. Idag finansieras arbetslivsforskning av Forte, VINNOVA och AFA Försäkring. Forte har det bredaste ansvarsområdet och innefattar arbetsmiljö, arbetsorganisation och arbetsmarknad. VINNOVAS tyngdpunkt ligger på organisering för ledarskap och innovation under det att AFA Försäkring har en stark profil i arbete och hälsa, men riktar sig även till andra områden. Vi menar dock att det idag inte finns någon myndighet som tar huvudansvaret och samordnar och bevakar för arbetslivsforskningens finansiering och behov. Vi ser Forte som en stark kandidat för ett sådant samordningsansvar.

FALF efterlyser ett mer direkt samarbete mellan Forte och regeringskansliets olika delar. Socialdepartementet svarar tillsammans med utbildningsdepartementet för Forte. Näringsdepartementet svarar för VINNOVA medan Arbetsmarknadsdepartementet har kommit att spela en mer undanskymd roll vad gäller forskningspolitiska frågor. Idag är det Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet som utgör kontaktytor för Forte och det behövs en starkare och närmare kontakt också med Arbetsmarknadsdepartementet.

FALF vill dessutom betona att föreningens medlemmar utgör en mycket kompetent samling forskare inom många områden och discipliner, med stor vana att samarbeta över ämnesgränser. FALF lämpar sig därmed väl som en kontaktyta gentemot arbetslivsforskningen om behov finns för expertuppdrag av olika karaktär. FALF är därtill väl lämpad att lämna in underlag inför kommande arbete med ny forsknings- och innovationsproposition.

FALFs styrelse ser gärna att ett möte kommer till stånd där vi kan föra en öppen diskussion om dagens arbetslivsproblem och hur svensk arbetslivsforskningen kan bidra till att lösa dessa. Vi hoppas att även Ni anser att en diskussion av detta slag är av värde för er.

Med vänlig hälsning

Styrelsen i **FALF**

Ann Bergman (ordförande) Docent i arbetsvetenskap, Karlstad universitet

Ylva Fältholm, Professor i industriell produktionsmiljö, Luleå tekniska universitet

Johny Hellgren, Docent i psykologi, Stockholms universitet

Tommy Isidorsson, Docent i arbetsvetenskap, Göteborgs universitet

Calle Rosengren, Lektor i arbetsvetenskap, Lunds universitet

Stig Vinberg, Professor i hälsovetenskap, Mittuniversitetet